

ว้จันกรรรมการสอณคุณธรรม 8 ประการในหนังสือนิทานสำหรับเด็ก ของ เรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป

Speech Acts Teaching the Eight Virtues In Ruangsak Pinprateep's Storybooks for Children

ปิยนุช อินทร์ธนู¹ / สุชาดา เจียพงษ์²

Piyanut Inthanoo¹ / Suchada Jiaphong²

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พิษณุโลก 65000, ประเทศไทย
Thai Language Department, Faculty of Humanities and Social Sciences Pibulsongkram Rajabhat University,
Phitsanulok, 65000

Corresponding author: nupiyanut2363@gmail.com

Received: June 28, 2024

Revised: Aug 8, 2024

Accepted: Aug 14, 2024

Abstract

The purpose of this research Article is to analyze the Eight virtues that appeared in Rueangsak Pinprateep's children's storybooks and analyze the types of speech teaching the Eight virtues appeared in 32 storybooks for children by Ruangsak Pinprateep through using the framework of the Ministry of Education's 8 virtues as criteria: 1) Diligence 2) Thriftiness 3) Honesty 4) Discipline 5) Politeness 6) Cleanness 7) Unity 8) Consideration and analytical framework Speech teaching morality applied from the concept of John R. Searle. There are 5 types: 1) Speech to tell the truth or inform. 2) Speech to give direction. 3) Speech to say binding 4) Speech to express feelings. 5) Speech to announce or make a statement. The study of the Eight virtues indicated that all aspects of morality were found. The data were arranged according to the most frequent occurrences: The morality of kindness was found with a frequency of 18 items, accounting for 56.25 percent. The morality of politeness and unity found the same frequency of 8 subjects,

accounting for 25 percent. The morality of discipline was found with a frequency of 7 issues, accounting for 21.88 percent. The morality of cleanliness was found with a frequency of 6 issues, accounting for 18.75 percent the morality of diligence and the morality of thrift. The same frequency was found in 2 stories, accounting for 6.25 percent, and the frequency of decency and honesty was found in 1 story, accounting for 3.12 percent, respectively. The results of the study of moral teaching speech revealed 4 types of speech by arranging the data from the most frequently found as follows: the frequency of speech telling the truth or announcements, was found to be 21 things, accounting for 65.63 percent. The frequency of directive speech was found to be 13 things, accounting for 40.63 percent. The frequency of words of directors expressing their feelings was found to be 7 things, accounting for 21.88 percent. The frequency of words of directors expressing their feelings was found to be 7 things, accounting for 21.88 percent, 6 stories, accounting for 18.75 percent, respectively.

Keywords: The Eight virtues, Moral teaching Speech Acts, Storybooks for Children

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีปและวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป จำนวน 32 เรื่อง โดยใช้กรอบแนวคิดคุณธรรม 8 ประการของกระทรวงศึกษาธิการเป็นเกณฑ์ได้แก่ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจ และกรอบการวิเคราะห์วัจนกรรมการสอนคุณธรรม ที่นำมาจากแนวคิดของ John R. Searle 5 ประเภท คือ 1) วัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว 2) วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ 3) วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน 4) วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก 5) วัจนกรรมการกล่าวประกาศหรือแถลงการณ์ ผลการศึกษาคุณธรรม 8 ประการ พบคุณธรรมครบทุกด้านโดยเรียงข้อมูลจากการพบความถี่มากที่สุดคือ คุณธรรมด้านความมีน้ำใจ พบความถี่ 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56.25 คุณธรรมด้านความสุภาพ และความสามัคคี พบความถี่ 8 เรื่อง เท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25 คุณธรรมด้านมีวินัย พบความถี่ 7 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 21.88 คุณธรรมด้านความสะอาด พบความถี่ 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.75 คุณธรรมด้านความขยันและคุณธรรมด้านความประหยัด พบความถี่เท่ากัน 2 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.25 และคุณธรรมความซื่อสัตย์พบความถี่ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ ผลการศึกษาวัจนกรรมการสอนคุณธรรม พบวัจนกรรม 4 ประเภท โดยเรียงข้อมูล จากการพบความถี่มากที่สุดคือ วัจนกรรมกล่าวความจริง หรือการบอกกล่าว พบความถี่ 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 65.63 วัจนกรรมกล่าวชี้แนะ พบความถี่ 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40.63 วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก พบความถี่ 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.88 และวัจนกรรมการกล่าวผูกพัน พบความถี่ 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ

คำสำคัญ: คุณธรรม 8 ประการ วัจนกรรมการสอนคุณธรรม นิทานสำหรับเด็ก

บทนำ

นิทานเป็นเรื่องเล่าสืบทอดกันมาหรือเป็นเรื่องแต่งขึ้นเพื่อความบันเทิง ความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน นอกจากนั้นนิทานยังสอดแทรกคุณธรรม ความรู้ต่าง ๆ ดังที่ Khurutmuang (1997, p. 1) กล่าวว่า “นิทานมีวัตถุประสงค์ในการแต่งเพื่อมุ่งสอนความบันเทิงใจโดยสอดแทรกให้ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างกลมกลืน ผู้อ่านหรือผู้ฟังไม่รู้สึกรู้สึกถูกบังคับให้รู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่จะเป็นการประสมประสานแทรกคำสอน ข้อคิด คติสอนใจ เพื่อปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมได้อย่างเหมาะสม” ด้วยเหตุนี้หนังสือนิทานจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านหรือผู้ฟังได้โดยเริ่มจากการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่อ่านให้ลูกฟัง หรือปลูกฝังเยาวชนฝึกรักการอ่าน นิทานที่แต่งขึ้นสำหรับเด็ก จึงมุ่งให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังเกิดความเพลิดเพลินและสอดแทรกสอนคุณธรรม

เรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป ผู้ทำงานด้านการพัฒนาชีวิตและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการอ่านให้เด็กและครอบครัว ตำแหน่งกรรมการผู้จัดการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กและตำแหน่งผู้จัดการโครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart ประเทศไทยมีเป้าหมายโครงการ คือ ต้องการเห็นภาพบรรยากาศ พ่อ แม่ ลูก ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ น้องหรือบุคคลในครอบครัว อ่านหนังสือร่วมกัน มีความผูกพัน ความรัก ความอบอุ่นภายในครอบครัวเพราะถ้าครอบครัวอบอุ่น ปัญหาสังคมจะไม่เกิดขึ้น ประเทศชาติจะน่าอยู่มากขึ้น ก่อนการดำเนินโครงการมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กได้เกิดแนวคิดจัดทำโครงการหนังสือเล่มแรก Bookstart ในประเทศไทย เพื่อให้เด็กและเยาวชน มีนิสัยรักการอ่านและได้รับประโยชน์จากการอ่านหนังสือ เพราะทางมูลนิธิเชื่อว่า “หนังสือ เป็นประตูโลกกว้าง”

หลังจากการทำโครงการขึ้นแล้วได้เกิดแนวคิดใหม่ คือ “หนังสือสามารถเปลี่ยนชีวิตได้” ช่วยสร้างสมรรถนะ ทักษะชีวิต เพิ่มพลังสมอง ทำให้รู้จักโลก เปิดโลก เปิดปัญญา สร้างความมั่นใจ สร้างบุคลิกภาพ เปลี่ยนมุมมอง สร้างความคิดและผลที่ได้รับจากการติดตามพัฒนาการของเด็กจากมูลนิธิหนังสือเพื่อเด็กพบว่า เด็กมีนิสัย รักการอ่าน ดัดหนังสือ ใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับหนังสือมากกว่าการดูโทรทัศน์ หรือการเล่นของเล่น จุดสำคัญในที่นี้คือหนังสือสามารถเป็นตัวสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เป็นตัวเชื่อมกึ่งกลางระหว่างพ่อ แม่ ลูกและคนในครอบครัวได้ (Sitthisaman, 2010) ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป นามปากกา “ตูปอง” ผู้เขียนหนังสือนิทานสำหรับเด็กที่ได้รับการคัดสรรจากองค์กรต่าง ๆ ว่าเป็นหนังสือดีสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีลักษณะการใช้ภาษาดำเนินเรื่องในหนังสือนิทานที่เป็นเอกลักษณ์ เน้นสัมผัส คล้องจองของคำคล้ายภาษาดนตรี บางคำมีความใกล้เคียงกับภาษาพูดเพื่อเพิ่มรรถรสของผู้เล่าและผู้ฟังอย่างมีสีสัน และดำเนินเรื่องผ่านตัวละคร “ตูปักติก” กับ “น้องตูปอง” สอดแทรกคุณธรรมด้วยการใช้ภาษา หรือเรียกว่าการใช้วัจนกรรมการสอนคุณธรรมอย่างแยบยล

การศึกษาถ้อยคำที่สื่อเจตนาของผู้พูดที่มีผลต่อการกระทำต่าง ๆ ของผู้ฟัง หรือเรียกว่าแนวคิด วัจนกรรม (Speech Acts) เช่น การแนะนำ การบอกให้ทำ การขอร้อง มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เจตนาของการสอนคุณธรรมในหนังสือนิทาน ทั้งนี้การสอนคุณธรรมมีวิธีการใช้ภาษาในการสื่อเจตนาที่หลากหลาย ดังในงานวิจัยของ Summat & Nillwannapha (2021) ศึกษาประเภทวัจนกรรมที่ปรากฏ

ในหนังสือธรรมะสำหรับสอนพระสงฆ์ ผลการศึกษาพบการใช้วัจนกรรม 5 กลุ่ม รวม 18 วัจนกรรม ดังนี้

- 1) กลุ่มวัจนกรรมชี้แนะ ได้แก่ วัจนกรรมสั่งสอน วัจนกรรมบอกให้ทำวัจนกรรมแนะนำ 2) กลุ่มวัจนกรรมบอกกล่าว ได้แก่ วัจนกรรมกล่าวให้ข้อมูล วัจนกรรมกล่าวตักเตือน วัจนกรรมเล่าเรื่อง วัจนกรรมกล่าวเปิดเรื่อง วัจนกรรมกล่าวปิดเรื่อง วัจนกรรมกล่าวปลุกใจ วัจนกรรมกล่าวปลุกใจ-วิเศษนา 3) กลุ่มวัจนกรรมแสดงความรู้สึก ได้แก่ วัจนกรรมแสดงความคิดเห็น วัจนกรรมให้กำลังใจ วัจนกรรมแสดงความยินดี 4) กลุ่มวัจนกรรมผูกมัด ได้แก่ วัจนกรรมปณิธาน วัจนกรรมตักเตือน วัจนกรรมขอร้อง วัจนกรรมสัญญา วัจนกรรมอวยพร 5) วัจนกรรมกลุ่มแสดงการณ ได้แก่ วัจนกรรมประกาศ ผู้วิจัยสังเกตว่านิทานสำหรับเด็กที่สอดแทรกคุณธรรมถือเป็นความสามารถของผู้แต่งชั้นสูง โดยมีกลวิธีการใช้ภาษาที่แฝงด้วยจุดประสงค์เพื่อสอดแทรกสอนปลูกฝังคุณธรรม ซึ่งผู้แต่งได้เลือกใช้วัจนกรรมการสอนคุณธรรมอย่างน่าสนใจ จากข้อมูลเบื้องต้นพบว่าผู้เขียนได้เลือกใช้วัจนกรรมสอนคุณธรรมด้านความสามัคคีด้วยวัจนกรรมชี้แนะ เช่น

พ่อลูกมีขม้น
พี่น้องตอก ตอก ต่ ต่
สาวน เจาะเจาะ เป็นรู
ออกมาเป็นรถบรรทุก

ให้ลูกช่วยกันตอกตะปูต่อไม้
พ่อนั่งทำล้อมาต่อกันได้
ตอกตอก ตะปู ต่ได้ ต่ได้
ลูกสนุกตื่นเต้นกันใหญ่

(Thuppong, 2017, pp. 14-15)

“ให้ลูกช่วยกัน” เป็นการสอนคุณธรรมด้านความสามัคคี ด้วยวัจนกรรมชี้แนะ (Directives) โดยใช้การบอก (Telling) ซึ่งใช้คำกริยาบ่งการกระทำว่า “ช่วยกัน” กล่าวคือ พ่อให้ลูก ๆ ช่วยกันตอกตะปู เพื่อที่จะเอาไม้มาต่อกันทำเป็นล้อรถ ส่วนพ่อจะนำสาวนมาเจาะรูแล้วก็นำตะปูมาตอกประกอบรูปร่างเป็นรถบรรทุกให้สองพี่น้องได้เล่นกันช่วยกันคนละไม้คนละมือจนทำรถบรรทุกของเล่นได้สำเร็จ

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวัจนกรรมการสอนคุณธรรมในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์คุณธรรม 8 ประการและวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรมที่ปรากฏในนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์คุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป
2. เพื่อวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

1. การวิเคราะห์คุณธรรม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดคุณธรรม 8 ประการของ Ministry of Education (2009) โดยคุณธรรม 8 ประการ คือ ความดีงามที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจ 8 ประการ ประกอบด้วย ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี และมีน้ำใจที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป

2. การวิเคราะห์วัจนกรรมการสอนคุณธรรม ผู้วิจัยใช้แนวคิดวัจนกรรมของ Searle (1976, as cited in Deephueng, 2006, pp. 73-75) เพื่อหาประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรม คือ การใช้ภาษาสื่อสารการกระทำ สื่อเจตนาของผู้พูดที่มีผลต่อการกระทำของผู้ฟัง มุ่งสอนคุณธรรม 8 ประการ มี 5 ประเภทได้แก่ 1) วัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว 2) วัจนกรรมการกล่าวชื่นชม 3) วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน 4) วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก 5) วัจนกรรมการกล่าวประกาศหรือแถลงการณ์ ที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขั้นศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิทาน กรอบแนวคิดทฤษฎีคุณธรรมและกรอบแนวคิดทฤษฎีวัจนกรรม

1.2 ผู้วิจัยเลือกศึกษาหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีปที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2558 - 2565 จำนวน 88 เรื่อง ใช้เกณฑ์คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยปรากฏหนังสือนิทานที่ได้รับรางวัล เป็นเกณฑ์คุณภาพและมีเนื้อหาแฝงคุณธรรม 8 ประการของ Ministry of Education (2009) เป็นเกณฑ์เนื้อหา รวมจำนวน 32 เรื่อง

2. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์คุณธรรม 8 ประการและวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรม ที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป มีการวิเคราะห์ ดังนี้

2.1 วิเคราะห์คุณธรรม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดความหมายคุณธรรม 8 ประการโดย Ministry of Education (2009) มาจำแนกให้เห็นความหมาย จำนวน 8 ประการ คือ 1) ขยัน 2) ประหยัด 3) ซื่อสัตย์ 4) มีวินัย 5) สุภาพ 6) สะอาด 7) สามัคคี 8) มีน้ำใจ

2.2 วิเคราะห์วัจนกรรมการสอนคุณธรรม ผู้วิจัยใช้แนวคิดวัจนกรรมของ Searle (1976, as cited in Deephueng, 2006, pp. 73-75) มาวิเคราะห์เป็นประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรม

2.3 สังเคราะห์วัจนกรรมการสอนคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป จากการวิเคราะห์คุณธรรม 8 ประการของ Ministry of Education (2009) และจากการวิเคราะห์ประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรมที่ประยุกต์แนวคิดจากวัจนกรรมของ Searle (1976, as cited in Deephueng, 2006, pp. 73-75)

2.4 บันทึกข้อมูลในรูปแบบตารางเพื่อแสดงให้เห็นจำนวนความถี่และค่าร้อยละของคุณธรรมและประเภทวัจนกรรมการสอนคุณธรรมที่ปรากฏในนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป จำนวน 32 เรื่อง

3. ขั้นสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

3.1 สรุปผลการศึกษาวิเคราะห์ อภิปรายผลการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะ

3.2 เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) จำนวน 5 บท ได้แก่ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย บทที่ 4 วัจนกรรมการสอนคุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป และ บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์คุณธรรมและวิเคราะห์กิจกรรมการสอนคุณธรรม ในนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป จำนวน 32 เรื่อง ปรากฏผลการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 คุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป

เรื่อง	คุณธรรมจากแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) 8 ข้อ							
	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ	ซื่อ ซื่อ
1. ลูกลิงกินผัก								✓
2. ลูกลิงขอโทษ					✓			
3. ลูกลิงขอบคุณ					✓			
4. ลูกลิงไม่เป็นไร								✓
5. ลูกลิงฉีตรงไหนดีนะ				✓		✓		
6. ลูกลิงสวัสดี					✓	✓		
7. ลูกลิงหลงทาง								✓
8. ลูกลิงคิดได้ละ								✓
9. ลูกลิงเก่งจัง				✓		✓		✓
10. รักกันทุกวัน				✓		✓		
11. ลูกลิงไม่เลอะ						✓		
12. ดีใจ..ชอบใจ				✓			✓	✓
13. ลูกลิงไปโรงเรียนแล้วนะ				✓				
14. มดขยันกับจิ้งจกขี้เกียจ	✓							✓
15. ลูกลิงทำได้					✓			✓
16. ตูบปองนักสำรวจน้อย						✓	✓	✓
17. ห้าสหายผจญภัยในถ้ำ								✓
18. กิ้งก่าแก้ว								✓
19. กำเนิดพระสังข์	✓							✓
20. พ่อคาร์พ แม่คาร์พ อยู่ไหนครับ					✓			✓
21. พอดี...พอดี		✓						
22. ขอขอบคุณ					✓			
23. ร้อยมาลัย...ไปวันสงกรานต์					✓			✓

ตารางที่ 1 คุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป (ต่อ)

เรื่อง	คุณธรรมจากแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ) 8 ข้อ							
	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์	ซื่อสัตย์
24. ของเล่นในสวน							✓	
25. ของเล่นในบ้าน							✓	
26. ของเล่นเพื่อนรัก								✓
27. มือน้อยน้อยปลูก							✓	✓
28. เก็บได้ให้คืน		✓		✓	✓			
29. บ้านต้นไม้							✓	✓
30. ทำได้...อยู่ดี				✓			✓	
31. เข้าใจ เข้าใจ		✓						
32. ช่วยกัน...นันทและดี							✓	✓
ความถี่ (เรื่อง)	2	2	1	7	8	6	8	18
ร้อยละ	6.25	6.25	3.12	21.88	25	18.75	25	56.25

จากการศึกษาพบคุณธรรม 8 ประการครบทุกด้าน จากนิทานจำนวน 32 เรื่อง พบความถี่มากที่สุดคือ คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ พบความถี่ 18 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 56.25 คุณธรรมด้านความสุภาพ และความสามัคคี พบความถี่ 8 เรื่องเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25 คุณธรรมด้านความมีวินัย พบความถี่ 7 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 21.88 คุณธรรมด้านความสะอาด พบความถี่ 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.75 คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์และคุณธรรมด้านความประพฤติ พบความถี่เท่ากัน 2 เรื่อง และคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ พบความถี่ 1 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์กิจกรรมการสอนคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป มีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2 กิจกรรมการสอนคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องศักดิ์ ปิ่นประทีป

เรื่อง	กิจกรรมการสอนคุณธรรม				
	การกล่าวชี้แนะ (Directives)	การกล่าวความจริง (Representatives) หรือการบอกกล่าว (Assertives)	การกล่าวผูกพัน (Commissives)	การกล่าวแสดงความรู้สึก (Expressive)	
1. ลูกลิงกินผัก	✓	✓			
2. ลูกลิงขอโทษ				✓	
3. ลูกลิงขอบคุณ				✓	

ตารางที่ 2 วจนกรรการการสอนคุณธรรมที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องคักดี ปิ่นประทีป (ต่อ)

เรื่อง	วจนกรรการการสอนคุณธรรม			
	การกล่าวชี้แนะ (Directives)	การกล่าวความจริง (Representatives) หรือการบอกกล่าว (Assertives)	การกล่าวผูกพัน (Commissives)	การกล่าวแสดง ความรู้สึก (Expressive)
4. ลูกยังไม่เป็นไร	✓			✓
5. ลูกสิ่งผิดตรงไหนตึนะ		✓		
6. ลูกสิ่งส่วสดี		✓		
7. ลูกสิ่งหลงทาง		✓		
8. ลูกสิ่งคิดได้ละ		✓		
9. ลูกสิ่งเก่งจ้ง		✓		
10. รักกันทุกวัน	✓	✓		
11. ลูกสิ่งไม่เลอะ	✓			
12. ดีใจ. ชอบใจ	✓	✓	✓	
13. ลูกสิ่งไปโรงเรียนแล้วนะ	✓			
14. มดขยัันกับจกจันเสียงใส		✓		
15. ลูกสิ่งทำได้	✓	✓		
16. ตั้บปองนักสำรวจน้อย		✓		
17. ห้าสหายผจญยักขใหญ่ฮั่มฮั่ม		✓		
18. กั๊งก่องแก้ว		✓		
19. กำเนิดพระสังข์		✓		✓
20. พ่อคาร์พ แม่คาร์พ อยู่ไหนคร้าบ		✓	✓	✓
21. พอดี...พอดี	✓			
22. ขอขอบคุณ				✓
23. ร้อยมัลลั...ไปวันสงกรานต์		✓	✓	
24. ของเล่นในสวน	✓			
25. ของเล่นในบ้าน	✓			
26. ของเล่นเพื่อนรัก	✓			
27. มือน้อยน้อยปลูก		✓	✓	
28. เก็บได้ให้คืน		✓	✓	✓
29. บ้านต้นไม้		✓		
30. ทำได้...อยู่ดี	✓	✓		
31. เข้าใจ เข้าใจ	✓			
32. ช่วยกัน...นั่นแหละดี		✓		
ความถี่ (เรื่อง)	13	21	6	7
ร้อยละ	40.63	65.63	18.75	21.88

ผลการศึกษาวังนกรรมการสอนคุณธรรม ซึ่งโดยเรียงข้อมูลจากการพบความถี่มากที่สุด คือ วังนกรรมกลุ่มกล่าวความจริง หรือการบอกกล่าว พบความถี่ 21 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 65.63 วังนกรรม กล่าวขำนำ พบความถี่ 13 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 40.63 วังนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก พบความถี่ 7 เรื่อง คิดเป็น ร้อยละ 21.88 วังนกรรมการกล่าวผูกพัน พบความถี่ 6 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 18.75 ตามลำดับ ส่วนวังนกรรมการสอนที่ไม่ปรากฏผลความถี่คือวังนกรรมกล่าวประกาศหรือแถลงการณ์

ตารางที่ 3 วังนกรรมการสอนคุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็กของเรืองศักดิ์ ปิ่นประทีป

วังนกรรม	กล่าวขำนำ	กล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว	กล่าวผูกพัน	กล่าวแสดงความรู้สึก
คุณธรรม				
ขยัน		มดขยันกับจิ้งจันเสียงใส	กำเนิดพระสังข์	
ประหยัด	เข้าใจ เข้าใจ, พอดี พอดี			
ซื่อสัตย์			เก็บได้ให้คืน	
มีวินัย	ทำได้...อยู่ดี, รักกันทุกวัน, ดีใจ...ชอบใจ, ลูกสิงไปโรงเรียน แล้วนะ, ทำได้อยู่ดี	ลูกสิงมีตรงไหนดีนะ, ลูกสิงเก่งจัง, เก็บได้ให้คืน, รักกันทุกวัน		
สุภาพ		ลูกสิงสวัสดิ์, ลูกสิงทำได้, ร้อยมาลัยไป วันสงกรานต์	พ่อคาร์พ แม่คาร์พ อยู่ไหนคร่ำบ ลูกสิงขอโทษ, ลูกสิงขอบคุณ	เก็บได้ให้คืน, พ่อคาร์พ แม่คาร์พ อยู่ไหนคร่ำบ,ขอบคุณ
สะอาด	ลูกสิงไม่เลอะ	ลูกสิงมีตรงไหนดีนะ, ลูกสิงสวัสดิ์, ลูกสิงเก่งจัง, รักกันทุกวัน, ตูบปองนักสำรวจน้อย		
สามัคคี	ของเล่นในสวน, ของเล่นในบ้าน	ดีใจ...ชอบใจ, มีोन้อย น้อย ปลูก, ตูบปองนักสำรวจน้อย, บ้านต้นไม้, ทำได้...อยู่ดี, ช่วยกันนั้นแหละดี		
มีน้ำใจ	ของเล่นเพื่อนรัก, ลูกสิงทำได้, ลูกสิงกินผัก, มดขยันกับ จักจันเสียงใส	ลูกสิงกินผัก, กิ่งกอง แก้ว ลูกสิงหลงทาง, บ้านต้นไม้ ลูกสิง คิดได้ละ, ลูกสิงเก่งจัง	ดีใจ...ชอบใจ, มีोन้อย น้อย ปลูก, ร้อยมาลัยไป วันสงกรานต์	ลูกสิงไม่เป็นไร, กำเนิดพระสังข์

ตารางที่ 3 วัจนกรรมการสอนคุณธรรม 8 ประการที่ปรากฏในหนังสือสำหรับเด็กของเรื่องคักดี ปิ่นประทีป (ต่อ)

วัจนกรรม คุณธรรม	กล่าวขึ้น	กล่าวความจริงหรือ การบอกกล่าว	กล่าวผูกพัน	กล่าวแสดง ความรู้สึก
มีน้ำใจ		ตูปองนักร้องน้อย, ช่วยกันนั่นแหละดี, ห้าสหายผจญภัยใหญ่ ฮัมฮัม, พ่อคาร์พ แม่คาร์พ อยู่ไหนคร้าบ		

จากตารางที่ 3 พบการใช้วัจนกรรมการสอนคุณธรรม 8 ประการ จำนวน 4 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวขึ้น วัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน และวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก ปรากฏการสอนคุณธรรม 8 ประการ ด้วยวัจนกรรม ดังต่อไปนี้

1. การสอนคุณธรรมด้านความขยัน พบวิธีการสอนคุณธรรม ด้วยวัจนกรรม 1 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว ดังตัวอย่าง

ตอนที่จ๊กจั่นร้องเพลง

มน้อยตัวเก่งก้มหน้าก้มตา

ขนข้าว ขนน้า ขน ขน

มน้อยอดทนเก็บกินวันหน้า

ซูมือซ้ายขวา ยก

เหนื่อยจนเหงื่อตก เหมา เหมา ไม่ว่า

เก็บข้าวไว้ได้ใบไม้

เก็บน้ำใส ไส้ ไว้ในกะลา

(Thuppong, 2022, pp. 7-11)

“ก้มหน้าก้มตา”, “ขนข้าว ขนน้า” เป็นการสอนคุณธรรมความขยัน ด้วยวัจนกรรมการบอกกล่าว (Assertives) โดยการบรรยาย (Describing) ซึ่งใช้คำกริยาบ่งการกระทำ “ก้มหน้าก้มตา”, “ขนข้าว ขนน้า” กล่าวคือ จ๊กจั่นและมดเป็นเพื่อนรักกัน จ๊กจั่นนั้นทั้งวันเอาแต่ร้องเพลง ส่วนมดน้อยขยันทำงานหนักทั้งวันเพื่อตุนอาหารเก็บไว้กินในวันหน้า

2. การสอนคุณธรรมด้านความประหยัด พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 1 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวขึ้น ดังตัวอย่าง

ตึกตึกกับตูปอง

สอง พี่น้องฮัมแอ้มแอ้มไส

ตื่นเช้าสดชื่นเบิกบาน

เพื่อนจะมาบ้าน นิดไว นิดไว

ตูปองร้องเพลงลั่นลา

อาบน้ำอาบท่าตังก้องตั้งใจ

แต่งตัวสะอาดหล่อพิ๊ว

ตึกตึกบอก “เตียว...อย่าเพิ่งไปไหน”

“ปิดน้ำยังไม่สนิท

ไฟฟ้าไม่ปิดเปิดไว้ทำไม

ใช้แล้ว ปิดซะ ปิดซะ

อย่าเปิดไว้นะ เปลืองน้ำ เปลืองไฟ”

(Thuppong, 2017, pp. 2-6)

“อย่าเปิดไว้นะ เปลี่ยนน้ำ เปลี่ยนไฟ” เป็นการสอนคุณธรรมด้านความประหยัดด้วย วัจนกรรมการกล่าวชี้แนะ (Directives) โดยใช้การห้าม (Prohibition) ซึ่งใช้คำกริยาบ่งการกระทำว่า “อย่าเปิด” กล่าวคือ ตักตักเห็นน้องออกมาจากห้องน้ำแล้ว ปิดน้ำยังไม่สนิท ไม่ปิดไฟ พี่เลยสอนน้องว่า อย่าเปิดน้ำเปิดไฟทิ้งไว้ เพราะมันเปลืองน้ำเปลืองไฟ

3. การสอนคุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 1 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน ดังตัวอย่าง

พี่สาวสอนน้องตีตี
ถ้าใครเงินหาย เยอะเยอะ
ตุบpongขอโทษทันที
มะ...ไปหาครูดีกว่า

แบบคำหาลับนี้ มีค่าแค่ไหน
คงเสียใจนะะ ว่าไหม ว่าไหม
ตอนนี้ แต่... ไม่ทำต่อไป
ครูจะได้หาเจ้าของตังค์ได้

(Thuppong, 2017, pp. 13-15)

“ไม่ทำต่อไป” เป็นการสอนคุณธรรมความซื่อสัตย์ ด้วยวัจนกรรมการกล่าวผูกพัน (Commissives) โดยการสัญญา (Promising) โดยใช้คำกริยาบ่งการกระทำ “ไม่ทำต่อไป” กล่าวคือ ตุบpongไปเล่นเครื่องเล่นในโรงเรียน ได้พบเงินห้าสิบบาทจึงได้คิดลึกลงว่าจะนำเงินที่เก็บได้ไปให้คุณครู หรือนำไปใช้เอง เมื่อพี่สาวรู้จึงสอนน้องว่าเงินที่น้องเก็บได้มันมีค่า คนที่ทำเงินหายจะเสียใจมาก ตุบpongจึงคิดได้และรีบขอโทษตักตักพร้อมให้คำสัญญาว่าจะไม่นำเงินของคนอื่นมาเป็นของตนเองอีกต่อไป

4. การสอนคุณธรรมด้านความมีวินัย พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 1 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว ดังตัวอย่าง

พับ พับผ้าห่มเก็บหมอน
จัดแจงอีเอง ฉีเอง
อาบนํ้าล้างหน้าแปรงฟัน
แต่งตัว หวีขนเรียบแป้
ช่วยจัดเตรียมโต๊ะอาหาร
กินเสร็จเก็บวางเข้าที่
นั่งมองรองเท้าคู่เก่ง
ไปเล่นกับเพื่อนนอกบ้าน
ของเล่น เล่นแล้ว เก็บที่

ผ้าปูที่นอนตึงมมช่วยขา
ลูกกลิ้ง เก้ง เก้ง ลอยหน้าลอยตา
ทำเองทุกวันไม่ชักไม่ช้า
อวดพ้อ อวดแม่ ยกคิว หล่วดา
แก้วน้ำ ซ้อน จาน จัดมา จัดมา
ทุกที ทุกที เข้าที่ เข้าที่
สวมเอง ใส่เองข้างซ้ายข้างขวา
สนุกสนานเฮฮะเฮฮา
“เก้ง เก้ง ดี ดี” ไม่ว่างขวางตา

(Thuppong, 2022, pp. 5-13)

“พับผ้า” “เก็บหมอน” “ตึงมมผ้าปูที่นอน” “อีเอง” “ฉีเอง” “วางเข้าที่” “สวมเอง ใส่เอง” เป็นการสอนคุณธรรมความมีวินัย ด้วยวัจนกรรมการบอกกล่าว (Assertives) โดยการบรรยาย (Describing) ซึ่งใช้คำกริยาบ่งการกระทำ “พับผ้า” “เก็บหมอน” “ตึงมมผ้าปูที่นอน” “อีเอง” “ฉีเอง” “วางเข้าที่” “สวมเอง ใส่เอง” กล่าวคือ เมื่อลูกกลิ้งตื่นนอนแล้วจึงเก็บที่นอน เข้าห้องน้ำ ขับถ่ายได้เอง

ทานข้าวแล้วเก็บจาน ชาม เวลาจะสวมรองเท้าลูกก็สวมเอง เวลาเล่นของเล่นเสร็จก็รู้จักเก็บเข้าที่ ให้เรียบร้อย เป็นการฝึกความมีระเบียบวินัยและความรับผิดชอบในตนเองขั้นพื้นฐาน ปลูกฝังให้เกิดจิตสำนึก และการเอาใจใส่สิ่งรอบตัวโดยเริ่มจากกิจวัตรประจำวัน

5. การสอนคุณธรรมด้านความสุภาพ พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 2 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวสุภาพ และวัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว ดังตัวอย่าง

สร่งน้ำพระพุทธประสงค์	จิตแน่วใจตรงขอพรทุกผู้
พ่อแม่ลูกน้อมตัว	รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ผู้น้อย
ตักตักตักป้องน้อมตัว	รดน้ำดำหัวพ่อแม่ผู้น้อย
พ่อแม่ให้พรลูกรัก	ความดีปกปักรักษาหนู หนู

(Thuppong, 2018, pp. 17-20)

“น้อมตัว” เป็นการสอนคุณธรรมความสุภาพด้วยวัจนกรรมการบอกกล่าว (Assertives) โดยการบรรยาย (Describing) ซึ่งใช้คำกริยาป้องกันการกระทำ “น้อมตัว” กล่าวคือ ในวันสงกรานต์ได้มีการทำกิจกรรมสร่งน้ำพระและรดน้ำดำหัว ขอพรผู้ใหญ่ และการน้อมตัวมารดน้ำผู้ใหญ่ที่น้อยอยู่จึงเป็นการแสดงความสุภาพและรู้จักกาลเทศะที่ดี

6. การสอนคุณธรรมด้านความสะอาด พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 2 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวชื่นชมและวัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว ดังตัวอย่าง

อาบน้ำ ล้างหน้า แปร่งฟัน	แจ่มใส เบิกบาน อากาศ ดี ดี
ข้าวข้าวอร่อยจริงจริง	มีน้ำลูกกินเองเก่งดี

(Thuppong, 2022, pp. 4-5)

“อาบน้ำ ล้างหน้า แปร่งฟัน” เป็นการสอนคุณธรรมความสะอาด ด้วยวัจนกรรมการบอกกล่าว (Assertives) โดยการบรรยาย (Describing) ซึ่งใช้คำกริยาป้องกันการกระทำ “อาบน้ำ ล้างหน้า แปร่งฟัน” กล่าวคือ หลังจากลูกถึงถิ่นนอนตอนเช้าจึงอาบน้ำ ล้างหน้า แปร่งฟัน ดูแลรักษาร่างกายให้สะอาด

7. การสอนคุณธรรมด้านความสามัคคี พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 2 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวชื่นชม และวัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว ดังตัวอย่าง

ตักตักกับตักป้อง	สองพี่น้องคนเก่งคนดี
วันนี้วันหยุดสบาย	พอดอนสาสาย ทำนั้น หนุน นี
พ่อแม่ แม่กวาดปัดฝุ่น	ลูก ลูก กองหนุนเช็ดถูทุกที่
พี่จัดโต๊ะเขียนหนังสือ	น้องไม่รื้อมือจัดเก็บเก้าอี้
พี่น้องร่วมด้วยช่วยกัน	หนังสือเข้าชั้นเข้าทางเข้าที่
สักพักพี่น้องวังตือ	ล้างไม้ล้างมือสะอาดเอี่ยมดี

(Thuppong, 2017, pp. 1-5)

“ช่วยกัน” เป็นการสอนคุณธรรมความสามัคคีด้วยวัจนกรรมการบอกกล่าว (Assertives) โดยการบรรยาย (Describing) ซึ่งใช้คำกริยาบ่งการกระทำ “ช่วยกัน” กล่าวคือ ในวันหยุดตุ๊กตักกับตุ๊ปองช่วยกันทำความสะอาดบ้านโดยแบ่งหน้าที่กันภายในครอบครัวคือพ่อแม่จะทำการปิดกวาด ส่วนลูกจะช่วยกันจัดโต๊ะเขียนหนังสือจัดเก็บเก้าอี้

8. การสอนคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ พบวิธีการสอนคุณธรรมด้วยวัจนกรรม 4 ประเภท ได้แก่ วัจนกรรมการกล่าวชื่นชม วัจนกรรมการกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าว วัจนกรรมการกล่าวผูกพัน และวัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก ดังตัวอย่าง

เดี่ยวแบ่งเป็นกำตักว่า	ให้ยาย นำ ป้า ช่างบ้านกินได้
ให้เพื่อนก็ตีสินะ	พ่อแม่เพื่อนจะมัดให้กินไฉ
จัดแจงแบ่งปันอย่างดี	กำนั้น กองนี้ ของใคร ของใคร
พ่อ แม่ ลูก ลูก สะกิด	เย็นนี้ คิด คิด จะกินอะไร

(Thuppong, 2017, pp. 7-9)

“ให้เพื่อน”, “แบ่งปัน” เป็นการสอนคุณธรรมความมีน้ำใจด้วยวัจนกรรมการกล่าวผูกพัน (Commissives) โดยการแสดงความจริงใจ (Intending) ซึ่งใช้คำกริยาบ่งการกระทำ “ให้เพื่อน”, “แบ่งปัน” กล่าวคือ ตุ๊กตักกับตุ๊ปอง ได้เด็ดผักมาแล้ว จึงชวนกันแบ่งผักเป็นกำเพื่อนำไปแจกให้ทุกคนที่อยู่ข้างบ้าน ได้รับประทานกันแสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจที่ได้ตั้งใจแบ่งปันผักที่มีให้กับผู้อื่น

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. คุณธรรม 8 ประการ ในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องคักดี ปิ่นประทีป จากนั้นทานจำนวน 32 เรื่อง พบคุณธรรมมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ด้านความมีน้ำใจ พบคุณธรรมจำนวนเท่ากันเป็นอันดับ 2 คือ คุณธรรมด้านความสุภาพและความสามัคคี อันดับ 3 คือ คุณธรรมด้านความมีวินัย อันดับ 4 คือคุณธรรมด้านความสะอาด อันดับ 5 พบคุณธรรมด้านความขยันและความประหยัดเท่ากัน คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ พบจำนวนน้อยเป็นอันดับ 6

2. วัจนกรรมการสอนคุณธรรมที่ประยุกต์แนวคิดจากวัจนกรรมของ Searle (1976, as cited in Deephueng, 2006, pp. 73-75) จากนั้นทานจำนวน 32 เรื่อง ปรากฏวัจนกรรม 4 ประเภท พบวัจนกรรมมากที่สุดอันดับ 1 วัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริง หรือการบอกกล่าว อันดับ 2 วัจนกรรมกล่าวชื่นชม อันดับ 3 วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก อันดับ 4 วัจนกรรมการกล่าวผูกพันตามลำดับ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. จากผลการศึกษาคุณธรรม 8 ประการ ในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรียมคังดี ป็นประทีปจากนิทานจำนวน 32 เรื่อง พบคุณธรรมมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ด้านความมีน้ำใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Stus (2022, p. 128) ศึกษาเปรียบเทียบคุณธรรมที่ปรากฏในนิทานพื้นบ้านระหว่างประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผลการศึกษพบคุณธรรมด้านความมีน้ำใจมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือคุณธรรมด้านความมีน้ำใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jumpit, Siripanumas & Phoncharoen (2014, p. 113) ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าการปฏิบัติตนด้านคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการของนักเรียนโรงเรียนบ้านประคอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความสะอาด ด้านความสุภาพ ด้านความขยัน และด้านความประหยัด นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับ Dondee (2015, p. 202) ศึกษาคุณธรรมที่ปรากฏในนิทานเอกของโลก พบคุณธรรมด้านความมีน้ำใจปรากฏมากเป็นอันดับ 2 และกล่าวว่า “ความมีน้ำใจเป็นคุณธรรมที่สำคัญมากอย่างหนึ่งในการดำรงชีวิตเพราะการเสียสละความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่นเข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อนต่าง ๆ การมีน้ำใจต่อกันจะทำให้เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันย่อมจะส่งผลให้สังคมมีความสุข” สอดคล้องกับ Ministry of Education (2009) กล่าวว่า คุณธรรมพื้นฐานเป็นสิ่งที่สถาบันการศึกษานำไปปลูกฝังคุณธรรมพัฒนาให้กับเยาวชนของชาติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้และอยู่ดีมีสุข ก้าวสู่สังคมคุณธรรมนำความรู้ โดยมีการร่วมมือจากสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันการศึกษาอื่น ๆ เพื่อการพัฒนาไปสู่ความก้าวหน้าอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรียมคังดี ป็นประทีปสื่อแนวคิดคุณธรรมด้านความมีน้ำใจมากที่สุด เพราะเอกลักษณ์ของ คนไทยที่ได้ชื่อว่าเป็นสยามเมืองยิ้ม คือความมีน้ำใจที่เป็นลักษณะประจำชาติถูกปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ หล่อหลอมผ่านประสบการณ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี คำสอนทางศาสนา โดยเฉพาะพุทธศาสนาที่สอนเรื่องทาน เป็นพื้นฐานของคุณธรรมในหลายหมวดหมู่ เช่น ทศพิธราชธรรมมีสอนเรื่องทานเป็นพื้นฐานข้อแรก หรือเรื่องของ การฝึกฝนอบรมขั้นพื้นฐานมีการสอนเรื่อง ทาน ศิล ภาวนาให้แก่กุลบุตรกุลธิดาเป็นขั้นต้น การจะเป็นที่รักของเพื่อนมนุษย์ทั้งหลายจึงต้องสอนเรื่องทาน คือ การให้ วัยเด็กเปรียบเสมือนผ้าขาว จึงเป็นก้าวแรกแห่งการพัฒนาบ่มเพาะนิสัยดีด้านความมีน้ำใจ ส่งผลให้เป็นผู้ที่ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นทั้งทางด้านกาย วาจา และใจ ทางกาย ได้แก่ การช่วยเหลือกันและกัน ซึ่งสามารถฝึกหัดได้จากการกระทำง่าย ๆ เช่น ช่วยจูงน้อง อนุบาลที่เล็กกว่าไปเดินเล่น การแบ่งปันขนมให้คนอื่น ทางวาจาจะกล่าวคำพูดอ่อนโยน สุภาพ พุดลอบใจเพื่อน ส่วนทางจิตใจคือ คิดดี มีความปรารถนา ให้ผู้อื่นมีความสุข คิดแต่สิ่งที่เป็นประโยชน์ ทำให้การอยู่ร่วมกันในสังคมมีความสุขเป็นปกติสุข

2. จากผลการศึกษาวัจนกรรมการสอนคุณธรรมที่ประยุกต์แนวคิดจากวัจนกรรมของ Searle (1976, as cited in Deephueng, 2006, pp. 73-75) จากนิทานจำนวน 32 เรื่อง ปรากฏวัจนกรรม 4 ประเภท พบวัจนกรรมมากที่สุดอันดับ 1 วัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริง หรือการบอกกล่าว อันดับ 2 วัจนกรรมกล่าวขี้นา อันดับ 3 วัจนกรรมการกล่าวแสดงความรู้สึก อันดับ 4 วัจนกรรมการกล่าวผูกพันตามลำดับ จากการปรากฏวัจนกรรมกลุ่มกล่าวความจริงหรือการบอกกล่าวมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า ผู้ประพันธ์ใช้วัจนกรรมนี้เป็นสื่อกลางในการบรรยายเรื่องราวเป็นส่วนใหญ่โดยบรรยายและเล่าเรื่องผ่าน

ตัวละครของสองพี่น้องคือ ตักตัก กับ ตูบปอง ให้ผู้อ่านได้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ Hassajamnon & Liamprawat (2019, p. 97) ศึกษาการใช้วัจนกรรมในเพลงประจำสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผลการศึกษาพบว่าวัจนกรรมที่พบมากที่สุด คือ วัจนกรรมการบอกกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นการบรรยายเนื้อหาเกี่ยวกับสถาบัน เช่น ความเป็นมาของสถาบัน อัตลักษณ์ของสถาบัน ความงามของสถาบัน รวมถึงลักษณะของนิสิตนักศึกษาของสถาบันและวัจนกรรมกลุ่มแสดงความรู้สึก เช่น วัจนกรรมการขอโทษ วัจนกรรมการอ้าลา วัจนกรรมการแสดงความยินดี วัจนกรรมการขอบคุณ พบในจำนวนใกล้เคียงกัน วัจนกรรมที่พบรองลงมาคือวัจนกรรมกลุ่มชี้แนะและวัจนกรรมกลุ่มผูกมัดโดยพบว่าวัจนกรรมการสัญญาและวัจนกรรมการปฏิญาณมากที่สุด ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการสัญญาว่าจะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ การปฏิญาณตนว่าจะเป็นนิสิตนักศึกษาที่ดี ส่วนวัจนกรรมที่พบน้อยที่สุด คือ วัจนกรรมกลุ่มแถลงการณ์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการประกาศชื่อเสียงของสถาบัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Khraiboot & Kingkham (2016) ที่ศึกษาเรื่องวัจนกรรมในบทเพลงปลุกใจให้รักชาติระหว่าง พ.ศ. 2510-2550 พบว่าผู้ประพันธ์ใช้วัจนกรรมการบอกเล่ามากที่สุด มีการนำเสนอเนื้อหาของเพลงปลุกใจให้รักชาติที่มิเจตนาบอกเล่าหรือแจ้งให้ผู้อ่านได้ทราบหรือให้เข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจมีความรู้สึกคล้อยตามที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ทราบถึงประวัติความเป็นมาที่ยิ่งใหญ่ของชาติเพื่อให้เยาวชนเกิดความภูมิใจรักและหวงแหนแผ่นดินไทย

สาเหตุที่ไม่ปรากฏวัจนกรรมกล่าวประกาศหรือแถลงการณ์ในหนังสือนิทานสำหรับเด็กของเรื่องตักตัก ปิ่นประทีป อาจเป็นไปได้ว่าวัจนกรรมประเภทนี้ไม่เหมาะสมกับการนำมาเล่าเรื่องราวผ่านนิทาน สอดคล้องกับ Khrutmuang (1997, p. 1) กล่าวว่า “นิทานมีวัตถุประสงค์ในการแต่งเพื่อมุ่งสอนความบันเทิงใจโดยสอดแทรกให้ความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างกลมกลืน ผู้อ่านหรือผู้ฟังไม่รู้สึกลูกบังคับให้รู้เรื่องหนึ่งเรื่องใดเป็นการเฉพาะเจาะจง แต่จะเป็นการประสมประสานแทรกคำสอน ข้อคิด คติสอนใจเพื่อปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรมได้อย่างเหมาะสม”

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาคุณธรรมด้านอื่น ๆ ที่ปรากฏในหนังสือนิทานสำหรับเด็กเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาคุณธรรมด้านต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
2. ควรศึกษาประเภทวัจนกรรมกับงานเขียนทั่วไปที่ได้รับรางวัลหรือได้รับการยกย่องที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมของนักเรียนมากกว่า 8 ประการ

References

- Deephueng, S. (2006). *Introduction to Pragmatics*. Nakhon Pathom: Institute of Language and Culture for Rural Development, Mahidol University. (In Thai)
- Dondee, K. (2015). *Analysis of the virtue appearing in masterpiece of World folktales* [Master's thesis]. Naresuan University. (In Thai)

- Hassajamnon, K., & Liamprawat, S. (2019). Speech Act Usage in Song of State Institutions of Higher Education. **Humanities Journal Social Sciences and Arts Silpakorn University**, 12 (3), 120. (In Thai)
- Jumpit, S., Siripanumas, P., & Phoncharoen, S. (2014). Guidelines for developing the 8 Basic Moralities of Students Banprakong School under Buriram Primary Educational Service Area Office 1. **Academic Journal Buriram Rajabhat University**, 6 (1), 120. (In Thai)
- Khraiboot, A., & Kingkham, W. (2016). Speech Acts in Patriotic Songs During B.E.2510-2550. **Nakhon Phanom University Journal**, 6 (1), 61-69. (In Thai)
- Khurutmuang, S. (1997). **Teaching the democratic way of life through folk tales in the northern region**. Phitsanulok: Thai family. (In Thai)
- Limsadapong, K. (2020). **Speech Acts in Better Life Counseling in Dhamma Daily Columnn of Secret Magazine** [Master's thesis]. Thaksin University. (In Thai)
- Ministry of Education. (2009, November 15). **Educational reform with Eight basic morals that should be taught**. <https://www.moe.go.th/8>
- Sitthisaman, S. (2010, February 22). **Bookstart: Books can change lives**. <https://www.moe.go.th/bookstart>. (In Thai)
- Stus, S. (2022). A comparative Study of Morals Appeared in Folktales Between Thailand and the Lao People's Democratic Republic of Lao. **Journal of Lampang Rajabhat University**, 11 (1), 123.
- Summat, K., & Nillwannapha, R. (2021). Using Speech Acts in dharma' books Vipassana Isan for Teaching monks. **Journal of Social Science and Buddhistic Anthropology**, 6 (1), 162-180.
- Thuppong. (2017a). **Help each other...that's good** (5th ed.). Happy Kids. (In Thai)
- Thuppong. (2017b). **Little hands plant** (4th ed.). Happy Kids. (In Thai)
- Thuppong. (2017c). **Understand...Understand** (2nd ed.). Happy Kids. (In Thai)

Thuppong. (2017d). **You can keep it and give it back** (7th ed.). Happy Kids. (In Thai)

Thuppong. (2018). **Making garlands...for Songkran Day** (4th ed.). Happy Kids. (In Thai)

Thuppong. (2022a). **Hello little monkey** (9th ed.). Hello Kids. (In Thai)

Thuppong. (2022b). **The Busy Working Ant and the Singing Cicada** (24th ed.).
Happy Kids. (In Thai)

Thuppong. (2022c). **The little monkey is so clever** (2nd ed.). Bangkok: Hello Kids. (In Thai)

